

*Гофман Олександр Рудольфович*

*Національний університет «Одеська юридична академія»*

*доцент кафедри господарського права і процесу, кандидат юридичних наук*

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ  
УДОСКОНАЛЕННЯ ПОРЯДКУ НАДАННЯ ГАРАНТІЙ УРЯДУ У  
МЕХАНІЗМІ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ  
ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ**

Євроінтеграційний вектор подальшого розвитку України ставить перед законодавцем, виконавчою владою, практиками і науковою спільнотою нові, але для кожного власні задачі. Швидкість реалізації таких завдань і задач має важливе економічне, соціальне, політичне та інше значення, що зокрема пов'язано із шляхом до європейських стандартів.

В умовах інтеграційних процесів в Україні виникає необхідність подбати і про енергонезалежність країни. Дане питання стає особливо актуальним починаючи з 2014 року, з дати початку подій у Криму і на Сході, з дати початку російського економіко-політичного шантажу, з використанням у якості аргументу енергоносіїв.

Одним із дієвих напрямків збільшення та забезпечення енергонезалежності України є розвиток альтернативної енергетики, з використанням (акумуляуванням) енергії з альтернативних джерел, зокрема, сонця та вітру.

Дані напрямки забезпечення енергонезалежності України видаються досить перспективними і потенційно важливими, оскільки географічне розташування України, притаманні їй кліматичні умови є дуже сприятливими у цьому напрямку, особливо на півдні країни.

До того ж виробництво і інвестування у виробництво електроенергії з альтернативних джерел в Україні на сучасному етапі є досить вигідним з

урахуванням ставок зеленого тарифу що встановлені Законом України "Про електроенергетику".

Про те, сфера організації та господарського виробництва електричної енергії з альтернативних джерел в Україні, не позбавлена цілої низки недоліків, дискусійних і проблемних моментів, зокрема, це стосується:

1. Відсутності чіткої державної програми підтримки альтернативної енергетики в Україні;
2. Браку, способів та засобів впроваджених для реалізації та підтримки розвитку альтернативної енергетики в Україні. Зокрема, засобів фінансової підтримки;
3. Недоліків нормативно-правової регламентації відносин, що виникають у зазначеній сфері;
4. Необґрунтоване гальмування процесів підбору потенційних площ для розміщення об'єктів альтернативної енергетики, отримання вихідних технічних умов щодо майбутнього підключення об'єктів альтернативної енергетики до мережі з боку монополістів – Обленерго (зокрема приватних);
5. Надмірно бюрократизований і розтягнутий у часі законодавцем процес формування та відведення земельних ділянок для розміщення об'єктів альтернативної енергетики;
6. Тощо.

Ці та інші проблеми альтернативної енергетики України потребують негайного вирішення, що дасть змогу використати природний, географічний та економічний потенціал України у даній сфері та забезпечити собі енергонезалежність з одного боку та екологічну безпеку з іншого.

В межах даного дослідження, автор концентрується на проблемах забезпечення фінансової підтримки розвитку альтернативної енергетики України за рахунок удосконалення порядку використання гарантії уряду

України.

Оскільки процес реформування альтернативної енергетики в Україні потребує значних фінансових витрат. В умовах очевидного дефіциту бюджетних коштів в Україні, саме фінансова складова реформування альтернативної енергетики України є най вразливішим місцем і гальмує цей процес. Така ситуація вказує на необхідність пошуку надійних та мало-витратних джерел відповідного фінансування.

Одним з таких джерел є кредитні ресурси вартість яких у світі залежить від низки чинників: ступеню ризику; їх різновидів; походження ресурсу; умов та гарантій повернення; та ін.

Вбачається, що ефективним засобом який дасть змогу залучити такі ресурси, незалежно від вказаної низки чинників – є гарантія Уряду (державна гарантія), що є одним із різновидів публічних гарантій у сфері господарювання, що з урахуванням поняття, ознак, функцій, характерного методу правового регулювання, спрямованості на задоволення як приватних так і публічних інтересів, є виключно господарсько-правовим та зобов'язальним інститутом за природою[2]. Зміст якого складають відповідні гарантійні зобов'язання — зобов'язання гаранта повністю або частково виконати боргові зобов'язання суб'єкта господарювання — резидента України перед кредитором у разі невиконання таким суб'єктом його зобов'язань за кредитом (позикою), залученим під державну чи місцеву гарантію [ 1, п.15-1 ч.1 ст. 2 ].

Механізм надання та застосування гарантії Уряду (далі — КМУ), з метою забезпечення виконання вітчизняними суб'єктами господарювання, одночасно в рамках забезпечення конкуренції на фінансові ресурси і інтеграції України до ЄС, підлягає удосконаленню, в першу чергу в частині запровадження більш ефективних та справедливих конкурсних (конкурентних) процедур відбору кредиторів та реципієнтів за державною гарантією.

З цією метою потребує удосконалення діючий порядок надання державних

гарантій, що включає в себе етапи: прийняття рішення суб'єктом господарювання про реалізацію та/або участь в реалізації відповідного інвестиційного проекту; державної експертизи та оцінка економічної ефективності інвестиційного проекту; вирішення питання щодо підтримки інвестиційного проекту відповідним центральним органом виконавчої влади (далі — ЦОВВ); погодження ЦОВВ зазначених документів з Віце-прем'єр-міністром України; ідентифікацію та оцінку ризиків; визначення умов забезпечення виконання зобов'язань; розрахунок плати за надання державної гарантії; розгляд документів та вирішення питання Фінансово-кредитною радою про підтримку та подання пропозицій КМУУ; розробка та подання на розгляд КМУ відповідного узгодженого проекту постанови; прийняття акту про надання державної гарантії та його підписання; та інші.

Як бачимо досить складний, забюрократизований і термінологічно тривалий порядок надання гарантій Уряду, що має місце на сьогодні, потребує спрощення. Але однозначно спрощений механізм має забезпечувати одночасно можливість ефективної охорони та захисту прав та інтересів як держави-гаранта, так і учасників гарантованого зобов'язання (позичальника та інвестора). Даний механізм має бути спрямований на задоволення не лише приватних інтересів позичальника та інвестора, а в першу чергу на задоволення публічних інтересів — інтересів держави (окремої її частини, адміністративно - територіальної одиниці). Реалізацію публічних державних інтересів в процесі державного гарантування вбачається можливим, в першу чергу через реалізацію найважливіших державних регіональних програм, шляхом забезпечення їх фінансування за рахунок дешевого кредитного ресурсу, залученого державою під державні гарантії на конкурентних та публічних засадах, а також надання даного кредитного ресурсу суб'єктам, в межах реалізації виключно державних та регіональних програм економічного розвитку, яких також варто визначати на конкурентних та публічних засадах.

Забезпечення публічності і конкурентних засад відбору як інвестора так і позичальника, вбачається можливим виключно, шляхом запровадження відповідних онлайн конкурсів (тендерів) та аукціонів. Впровадження саме таких механізмів передбачає розробку відповідного нормативного підґрунтя, шляхом закріплення основних засад порядку надання гарантій Уряду на рині Бюджетного Кодексу України та прийняття окремої постанови КМУ “Про порядок надання державних гарантій”, в якій має бути унормована та удосконалена процедура надання державних гарантій виключно через проходження конкурентний та відкритих(публічних) процедур.

Саме такий підхід, як вбачається, забезпечить в майбутньому дієвість, ефективність інституту державної гарантії, зменшить бюрократичну тяганину, впровадить конкурентні засади у процес державного гарантування, як наслідок знищить корупційну складову та надасть змогу використовувати даний господарсько-правовий інститут на благо публічним економічним інтересам держави, у тому числі в реалізації проектів альтернативної енергетики України.

#### ***Список використаних джерел:***

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 // Відомості Верховної Ради України. - 2010 - № 50, / № 50-51 /. – Ст. 572;
2. Гофман О. Р. Державна гарантія як засіб забезпечення виконання господарських зобов'язань: автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.04. – «Господарське право; господарське процесуальне право» / О. Р. Гофман. – Одеса. – 2014. – 20 с.